

Et samarbeidsprosjekt mellom NOF avd. Buskerud og Naturvernforbundet i Buskerud

Hensikt

Hensikten med dette kartleggings- og overvåkingsprosjektet er å fremskaffe oppdatert status for fiskeørnas forekomst og utbredelse i Buskerud, samt Svelvik og Sande kommuner i Vestfold. Prosjektet vil søke å samle inn detaljerte opplysninger om flest mulig lokaliteter, overvåke bestandsutviklingen i perioden og studere endringer i levevilkår og mulige trusler mot arten. Reproduksjonsdata vil bare bli samlet inn i den grad dette kan gjøres uten unødig forstyrrelse på reirplassen. Ringmerking og bygging av kunstige reir er ikke prioritert i dette prosjektet.

Det innsamlede materialet vil så langt det er mulig, bli brukt til å beskytte arten, eventuelt til å utarbeide forslag til forvaltningstiltak. Prosjektet vil etterstrebe et godt samarbeid både med fylke, kommuner og grunneiere.

Metodikk

Prosjektet bygger på data innsamlet i et tilsvarende prosjekt som NOF Buskerud gjennomførte på 1990-tallet, nye opplysninger som Thor Erik Jelstad har samlet inn i midt fylket i seinere år, og diverse opplysninger fra ulike kilder og enkeltpersoner. Opplysningene er prosjektets eiendom og vil bli behandlet fortrolig.

Lokalitetsdata

Alle lokaliteter blir tildelt et lokalitetsnummer av prosjektledelsen. Dette består av to bokstaver med referanse til kommunenavnet (se liste nedenfor) og et tosfret løpenummer. Videre angis lokaliteten med lokalitetsnavn (navn på nærmeste ås, li, vatn, myr e.l.), kommunenavn og UTM-posisjon.

Mange tidligere kjente lokaliteter har dessverre mangelfulle og unøyaktige opplysninger om beliggenhet m.m. Dette gjør at det ofte er vanskelig å finne igjen reiret. Derfor er det svært viktig av vi i dette prosjektet bestreber oss på å samle inn så nøyaktige lokalitetsopplysninger som mulig, slik at også andre i fremtiden kan gjenfinne reirplassene.

Kontroll av lokaliteter

Planen er å besøke flest mulig kjente hekkelokaliteter for å fastslå status og samle inn detaljerte lokalitetsopplysninger. Det legges opp til å besøke lokalitetene en gang i begynnelsen av hekkesesongen, dvs. fra ultimo april til primo mai, for å kontrollere om fuglene er på plass. Deretter bør lokaliteten oppsøkes igjen sent i hekkesesongen for kontroll av hekkesultat når eventuelle unger er store (dvs i juli).

Det anbefales at en om mulig finner seg et godt utsiktspunkt et stykke unna reiret og gjør sine observasjoner derfra vha kikkert/teleskop (gi anbefalinger om slike utsiktspunkter på feltskjemaet). Besøk ved selve reirtreet bør helst unngås i hekketida. GPS kontroll av reirtreets posisjon bør fortrinnsvis gjøres utenom hekkesesongen.

Ved kontroll av lokaliteter skal det oppgis dato og tidspunkt/varighet for besøket, og hvem som utførte kontrollen. Det er viktig at vi samler inn så mange detaljerte opplysninger om lokaliteten som mulig:

- Reirtreets posisjon (UTM og høyde over havet). Alternative reir i et revir må angis (a, b, c)
- Reirtreets beliggenhet i terrenget (på øy nord i vann, i sørhellinga av ås, kolle øst for myr, e.l., skogstype)
- Reirtreets art, reirets ca høyde over bakken, om treet er blinka som gammelt deletre/grensetre.
- Tilstanden til reirtre og/eller reir (reir intakt, falt ned, stormskadd e.l. / nytt reir, stort gammelt, kunstig o.l.)
- Observerte påvirkninger og forstyrrelser i området (hogst, hytter, veier, kraftlinjer o.l.)

Spesielle værforhold som kan påvirke observasjonen og/eller hekkesultatet, bør angis. Hvis det observeres fiskeplasser som paret bruker i nærheten, så bør dette også angis.

Videre skal det registreres hvilken aktivitet som observeres på lokaliteten (observasjoner, ikke antagelser):

- Ingen aktivitet
- Voksen fugl sett på lokaliteten (aktivitet/mulig hekking)
- Par/kurtise/parring/varsling/reirbygging (sannsynlig hekking)
- Rugging/egg/unger/mating (konstatert hekking).

Ved besøk på lokaliteter bør det generelt vises åpenhet ovenfor grunneiere og andre vi møter. Det skaper tillit og fører ikke sjelden til at vi får nye opplysninger.

Lokalitetskoder

Kode	Kommune	Kommunenr
DR	Drammen	0602
KO	Kongsberg	0604
RI	Ringerike	0605
HO	Hole	0612
FÅ	Flå	0615
NS	Nes	0616
GO	Gol	0617
HE	Hemsedal	0618
ÅL	Ål	0619
HL	Hol	0620
SI	Sigdal	0621
KR	Krødsherad	0622

Kode	Kommune	Kommunenr
MO	Modum	0623
ØE	Øvre Eiker	0624
NE	Nedre Eiker	0625
LI	Lier	0626
RØ	Røyken	0627
HU	Hurum	0628
FL	Flesberg	0631
RO	Rollag	0632
NU	Nore og Uvdal	0633
SV	Svelvik	0711
SA	Sande	0713

Registreringsskjema

Registreringsskjemaet er delt i to deler:

- 1) Øverste del brukes til lokalitetsbeskrivelse og registrering av lokalitetsdata. For tidligere kjente lokaliteter er det viktig å fylle ut manglende/mangelfulle data fra tidligere lokalitetsbeskrivelser (f.eks. beliggenhet, reirtre, UTM-posisjon). Data for nye lokaliteter føres også inn på denne delen av skjemaet.
- 2) Nederste del brukes ved lokalitetskontroller. Her er det viktig å få med observerte aktiviteter på lokaliteten, hekkeopplysninger, samt trusler, inngrep og endringer på/ved lokaliteten (hogst, hyttebygging o.l.). Observasjon av andre rovfugler og rødlistearter (f.eks. hakkespetter) kan også føres her. Nederst på skjemaet er det mulig å notere data som kan brukes ved eventuelt reiseoppgjør.

UTM-posisjoner

Det er viktig at angitte UTM-posisjoner er korrekte. Dette forutsetter at observatørene har god kunnskap om hvordan en leser av UTM-posisjoner på kart og med GPS i felt. Om nødvendig vil det bli gitt opplæring i dette. Det er viktig å bruke korrekt kartdatum WGS84 eller Euref89 (nye kart i M711-serien med blått rutenett), ikke ED50 (gamle kart med svart rutenett). Forskjellen mellom disse to rutenettene er ca.70 m øst/vest og 250 m nord/sør. Merk at en UTM-posisjon ikke angir koordinatene til et punkt i terrenget, men en kvadratisk rute som punktet/reiret ligger i. Det opereres med ulike nøyaktigheter for slike UTM angivelser. For dette prosjektet vil det være aktuelt å bruke 100x100 m som groveste angivelse, men reirtreets posisjon bør helst angis med en nøyaktighet på 10x10 m. I displayet på GPSen avleses posisjoner med en nøyaktighet på 1 meter hvis en tar med alle sifrene, men det siste sifferet er som oftest svært unøyaktig, så det er bare tallene til og med de nest siste sifrene (øst og nord) med 10 meter nøyaktighet som det er fornuftig å registrere. Merk også at GPSen må stå på en stund for at avlesningen skal stabilisere seg. Dette er spesielt viktig i tett skog og trangt/kupert terreng. Sjekk at angitt høyde over havet er noenlunde riktig før posisjonen avleses, hvis ikke kan den bli unøyaktig. Kryss av på skjemaet hvis posisjonen er avlest med GPS.

Behandling av data

Innsamlede data tilhører prosjektet og skal ikke spres til andre uten prosjektledelsens godkjenning. Hvert år etter endt feltsesong skal det utgis en årsrapport med oppsummering av årets registreringer (med anonymiserte lokalitetsdata). Det skal informeres om prosjektet på et overordnet nivå på medlemsmøter i NOF og aktuelle hjemmesider.